

УДК 631.53:582.711:6359(477.46)

Орел А.М., аспірант

Балабак А.Ф., доктор сільськогосподарських наук
Уманський національний університет садівництва

ВИКОРИСТАННЯ КИЗИЛЬНИКІВ В САДОВО-ПАРКОВИХ НАСАДЖЕННЯХ

Важливим народногосподарським значенням сьогодення є збагачення культурної флори новим асортиментом малопоширених садових рослин. Перспективними у цьому аспекті є представники поліморфного роду кизильнику – *Cotoneaster* (Medic.) Bauhin з родини розоцвітих (*Rosaceae* L.). Рід *Cotoneaster* нараховує від 175 до 230 таксонів. Кизильники відносяться до різних екологічних груп, серед яких є теплолюбні тропічні і субтропічні види, високогірні зимостійкі види та види рівнинних територій з помірним кліматом.

Кизильники доцільно використовувати для озеленення у міських скверах та парках, на кам'янистих ділянках, при залісненні схилів, упорядкуванні невисоких бордюрів та живоплотів. Ці садові декоративні чагарники різняться розмаїттям габітусу, розмірами, формою, характером гілкування, рясністю цвітіння і плодоношення, яскраво вираженим осіннім забарвленням листків. Вони є незамінними у разі створення ландшафтних композицій, які забезпечують сприятливі мікрокліматичні та санітарні умови для проживання населення, позитивно впливають на організм людини.

Безперечно, що види роду *Cotoneaster* Medic., як високо декоративні і малопоширені плодові рослини заслуговують більш широкого їх використання в озелененні населених місць і в народному господарстві. У зв'язку з цим вивчення еколого-біологічних і декоративних особливостей видів роду *Cotoneaster* (Medic.) Bauhin та можливостей їх використання для оптимізації садово-паркових ландшафтів є досить актуальним.

Оснoву роботи складають матеріали польових і лабораторних досліджень, проведених впродовж 2010-2011 рр. на

території Уманського району та колекційних ділянках Уманського національного університету садівництва і Національного дендрологічного парку „Софіївка“. Об'єктом дослідження були види роду *Cotoneaster* Medic., які найчастіше використовуються в озелененні населених місць – *C. horizontalis* Dcne., *C. dammeri* Schneid., *C. atropurpureus* Hylmö., *C. lucidus* Schlecht., *C. megalocarpus* M.Popov., *C. obscurus* Rehd. et Wils., *C. numularius* Fisch. et Mey., *C. przewalskii* Pojark. Метою досліджень було визначення фенофаз росту і розвитку маточних рослин восьми видів роду *Cotoneaster* Medic., вивчення особливостей росту і розвитку пагонів, біологічних особливостей цвітіння та плодоношення, а також вирощування маточних рослин в контейнерах (особливості формування та обрізки рослин для живцювання, ємність контейнера, тип субстрату і ін.).

Встановлено, що досліджувані види роду *Cotoneaster* Medic. різняться між собою габітусом та є листопадними, вічнозеленими та напіввічнозеленими кущами. Вони невибагливі до ґрунтових умов, мають високу декоративну здатність і пластичність протягом вегетаційного періоду, тіньовитривалі. Проте чагарники надають перевагу сонячним місцям, відзначаються тривалим періодом квітучості та високою стійкістю до абіотичних факторів середовища, добре переносять умови пересаджування. Види роду *Cotoneaster* (Medic.) досить ефектні у солітерних насадженнях, низьких живоплотах, а також невеликих групах при оформленні квітників. Використання їх у поєднанні з деревними формами або між собою сприяє розширенню асортименту в лісовому і садово-парковому господарстві.

Отже, внаслідок проведених досліджень, визначено, що види роду *Cotoneaster* Medic., мають високу декоративну здатність та придатні для використання в галузях народного господарства. Слід зазначити, що попит на дані види культури збільшується, тому необхідно розширити садивний асортимент кизильників для використання в декоративному садівництві.